

Debreceni Ítéltábla

Mf.I.50.059/2024/5.

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Zeke Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: dr. Zeke László, Cím5) által képviselt Felperes Cím2 alatti lakos felperesnek – a Dr. Mohácsi Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: dr. Mohácsi Ferenc, Cím6) által képviselt Alperes Cím1 alatti székhelyű alperes ellen rendkívüli lemondás jogszerűségének jogkövetkezménye és egyéb követelések iránt indított perében a Debreceni Törvényszék 11.M.70.162/2023/20. számú ítélete ellen az alperes által 22. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 114 300 (száztizennégyezer-háromszáz) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy 15 000 (tizenötezer) forint feljegyzett fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított, a fellebbezés szempontjából lényeges tényállás szerint a felperes pedagógus munkakörben közalkalmazotti jogviszonyban állt az alperesnél.

[2] A felperes munkavégzési helyén gyengénlátó, vak, ép értelmű, tanulásban akadályozott, sajátos nevelési igényű, Down-szindrómás, ADHD-s gyerekek tanulnak. Az osztályok létszáma minimum 5 fő, de az elérheti a 10-11 főt is. Az osztályokon belül csoportbontás van és a magyar nyelv és irodalom, matematika, környezetismeret tantárgyak oktatása párhuzamosan folyik az ép értelmű és a tanulásban akadályozott gyerekek számára. Óraösszevonás esetén a csoportbontással érintett tantárgyak oktatása egyidejűleg történik a csoportok számára. Az ép értelmű és a tanulásban akadályozott gyerekek számára a tananyag óraösszevonás esetén eltérő. A hiányzó pedagógusok helyettesítésére táppénz vagy betegszabadság miatt kerül sor.

[3] Az alperes 2020. október 15. és 2023. május 31. között 80 óra tekintetében rendelt el eseti helyettesítést a felperes részére oly módon, hogy az elrendelésre a helyettesítés időpontját megelőző 96 órán belül került sor.

[4] A felperes alapilletménye 2020. január 1-től 319 725 forint volt, 2022. január 1. napjától 328 860 forint volt.

[5] A felperes 2023. június 28. napján az alperesnek küldött felszólításában a KRÉTA elektronikus munkaidőnyilvántartás adatai alapján arra hivatkozott, hogy 2020. szeptember 1. és 2023. június 16. között 81 esetben látott el helyettesítési feladatot úgy, hogy a munkafeladat ellátását megelőző 96 órán belül került sor annak elrendelésére, így a rendkívüli munkavégzéséért 75 285 forint illetménypótlék és annak késedelmi kamata illeti meg. Felhívta a munkáltatót, hogy ezen összeget a felszólítás kézhezvételét követő 8 napon belül fizesse meg a részére azzal, hogy a fizetési kötelezettség teljesítésének elmaradása esetén a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 29. § (1) bekezdés a) pontja alapján a közalkalmazotti jogviszonyát rendkívüli lemondással megszünteti.

[6] Az alperes a 2023. július 5. napján kelt válaszlevelében arról tájékoztatta a felperest, hogy fizetési kötelezettsége nem áll fenn a rendkívüli munkavégzéséért, a többlettanításért, továbbá, hogy a helyettesítésért járó díjazás vitatása a rendkívüli lemondást nem alapozza meg.

[7] A felperes 2023. július 12. napján a közalkalmazotti jogviszonyát rendkívüli lemondással megszüntette.

[8] A felperes módosított keresetében a rendkívüli lemondás jogszerűségének jogkövetkezményeként 6 460 272 forint végkielégítés, 2 826 369 forint felmentési időre járó távolléti díj és ezen tőkeösszegek után 2023. július 12. napjától számított késedelmi kamata, 74 366 forint illetménypótlék és annak 2023. július 6. napjától számított késedelmi kamata, valamint 533 400 forint perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[9] Az alperes az ellenkérelmében a felperes keresetének elutasítását és perköltségben való marasztalását kérte.

[10] Az elsőfokú bíróság az ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek a rendkívüli lemondás jogszerűsége jogkövetkezményeként 6 460 272 forint végkielégítést, 2 826 369 forint felmentési időre járó távolléti díjat, valamint ezen összegek után 2023. július 12. napjától a kifizetés napjáig járó félévente a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát, továbbá 74 366 forint illetménypótlékot és annak 2023. július 6. napjától a kifizetés napjáig járó félévente a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát és 533 400 forint perköltséget. Megállapította, hogy az 561 716 forint eljárási illeték az állam terhén marad.

[11] A per főtárgyát illetően megállapította, hogy a nemzeti köznevelésről szóló 2011. CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 62. § (5) és (6) bekezdésében, valamint a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 97. § (5) bekezdésében foglaltakat és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a köznevelési intézményekben történő alkalmazásáról szóló 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 17. § (4) bekezdés c) pontját az alperes nem tartotta be azáltal, hogy a felperes által megjelölt alkalmakkor 96 órán belül utasította a felperes eseti helyettesítésre, azaz 96 órán belül változtatta meg a munkaidőbeosztását. Az így ledolgozott órák az Mt. 107. § a) pontja alapján rendkívüli munkaidőnek minősültek, ebből következően az Mt. 143. § (1) bekezdése és (2) bekezdés a) pontja értelmében az illetménypótlék megillette.

[12] Az óraösszevonás és összevont felügyelet tekintetében hangsúlyozta az elsőfokú bíróság, hogy ha valamely tantárgy oktatása során a tanóra csoportbontásban kerül megtartásra, annak indoka lehet egyrészt a tanulók eltérő tanulási képessége, másrészt az ismeretek eltérő szintje, továbbá az osztály nagy létszáma. Az alperesi állásponttal szemben jelentősége van annak, ha az oktatandó tanulók létszáma a csoportok összevonásával megnő, azaz óraösszevonásra kerül sor, különösen, ha a különböző csoportokban tanulók tudásszintje eltérő. Különösen igaz ez a felperes munkavégzési helyéül szolgáló oktatási intézményre, ahol ép értelmű, látássérült és tanulásban akadályozott tanulók oktatására került sor. A felperes és tanúl az oktatási intézmény igazgatója egyező nyilatkozatot tett, hogy ezen intézményben az egy osztályon belüli csoportokban a tudásszint eltérése miatt a tanulók nem ugyanott járnak a tananyagban, illetve a velük való foglalkozás, azaz a tananyag átadásának módszere is eltérő.

[13] A munkaidő-beosztás 96 órán belüli megváltoztatása az idő rövidségére is tekintettel megnövekedett terhelést eredményez, mind az órára való felkészülésben, mind az óra megtartásában. Az a körülmény, hogy a pedagógusnak saját órája mellett, azonos időpontban más pedagógus óráját is meg kell tartani, kizárólag az óra időpontjának egybeesésére tekintettel az illetménypótlékra való jogosultságot nem zárja ki, mivel az a

munkaidő-beosztás megváltozását eredményezi, így az illetménypótlék ezen helyettesítéssel érintett órákra is megilleti a felperest.

[14] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes ezt nem vitatta, hogy óraösszevonás esetén a felperessel egyosztályban oktató pedagógust kellett helyettesíteni és ez esetben mind az ép értelmű, mind a tanulásban nehezített gyerekeknek egyidejűleg kellett a tananyagot leadni. Az alperes által hivatkozott pedagógiai asszisztens pedig nem arra volt hivatott, hogy órát tartson, hanem arra, hogy segítsen az órán a gyerekeknek a feladatok elvégzésében, akik tanúl tanúvallomása szerint is a pedagógus segítségével dolgozza fel a feladatokat.

[15] A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 2. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó Mt. 134. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, a munkáltatót terhelő munkaidő-nyilvántartási kötelezettség nem kizárólag a teljesítés nyilvántartását jelenti, hanem abból az elrendelés időpontjának és a munkavállaló arról való tudomásszerzése időpontjának is megállapíthatónak kell lenni.

[16] A munkaidő-nyilvántartásnak meg kell felelnie a hitelesség, ellenőrizhetőség és naprakészség elvének. A munkáltató a nyilvántartás módszerét és módját maga határozza meg és a nyilvántartás vezetésébe a munkavállalót is bevonhatja. Az Mt. 134. §-a a munkavállaló védelmét szolgáló szabály, ezért a nyilvántartás hiányos (pontatlan, valótlan stb.) vezetésével kapcsolatos munkaügyi igazgatási felelősség a munkáltatót terheli (Szegedi Ítélőtábla Mf.40.072/2020/10.).

[17] A felperes 80 óra vonatkozásában látott el a perbeli időszakban helyettesítést több tanéven keresztül, akár hetente több alkalommal, oly módon, hogy annak elrendelésére az Mt. 97. § (5) bekezdésében foglaltakkal ellentétben 96 órán belül került sor, melyre tekintettel az Mt. 143. § (1) bekezdése és (2) bekezdés a) pontja alapján 50% bérpótlék illette meg. Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság a felperes módosított keresetével egyezően – melyet az alperes összezszerűségében nem vitatott – kötelezte az alperest a rendkívüli munkaidőben végzett 80 óra munkavégzésre tekintettel 74 366 forint illetménypótlék megfizetésére.

[18] Ezt követően az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes rendkívüli munkavégzésére tekintettel az alperes éveken keresztül folyamatosan nem tett eleget a munkabérfizetési kötelezettségének. Hivatkozott a Kúria Mfv.I.10.679/2011/6. számú és az Mfv.I.10.702/2013/8. számú ítéletére, melyek értelmében a munkáltató törvényben szabályozott lényeges, a foglalkoztatási jogviszonyból származó legfőbb kötelezettsége a munkabér és ezáltal azzal egy tekintet alá eső egyéb juttatások megfizetése. Ebben akár egy alkalommal történő egy napos késedelem is minősített kötelezettségszegésnek minősül és a jogviszony azonnali hatályú megszüntetésének alapjául szolgálhat (Fővárosi Ítélőtábla 2.Mf.31.075/2022/8.). Az elsőfokú bíróság figyelemmel arra, hogy a munkabér (illetmény)

megfizetésének elmulasztása a közalkalmazotti jogviszonyból származó lényeges kötelezettség súlyosan gondatlan és jelentős súlyú megsértésének minősül a munkáltató részéről, amely megalapozza a közalkalmazott rendkívüli lemondását, így a felperesi rendkívüli lemondásban hivatkozottak a felperes jognyilatkozatának jogszerűségét megalapozzák.

[19] Az elsőfokú bíróság a fentiek alapján megállapította, hogy a felperest a rendkívüli lemondás jogszerűségére tekintettel a Kjt. 29. § (3) bekezdése alapján felmentési időre járó távolléti díj illeti meg. A 27 év közalkalmazotti jogviszony után a Kjt. 33. § (1) bekezdése és (2) bekezdés e) pontja szerint 60 nap + 5 hónap felmentési időre eső távolléti díj illeti meg, ami 2 826 369 forint. Az elsőfokú bíróság a Kjt. 37. § (1) bekezdés b) pontja és a 37. § (6), (8) bekezdése alapján állapította meg, hogy a felperes 16 havi végkielégítésre szerzett jogosultságot, mely a felperes távolléti díja alapján 6 460 272 forint.

[20] A teljes mértékben pernyertes felperes részére a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján megállapította, hogy a feleket megillető tárgyi költségfeljegyzési jogra figyelemmel [2017. évi CXXVIII. törvény 3. § (1) bekezdés d) pont] a meg nem fizetett eljárási illetéket a 9 361 926 forint pertárgyérték és az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 42. § (1) bekezdés a) pontja alapján megállapított mértékű eljárási illeték a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján az állam terhén marad, tekintettel arra, hogy a pervesztes alperes az Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján teljes személyes illetékmentes.

[21] Az ítélettel szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását kérte annyiban, hogy az ítéltábla a 74 366 forint illetménypótlék összegét szállítsa le 23 205 forint összegre. Fellebbezése így nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének a végkielégítés, felmentési időre járó távolléti díj és ezek késedelmi kamatai, valamint a perköltség megfizetésére kötelező rendelkezést. Kérte a felperes marasztalását a másodfokú eljárásban felmerülő költségeiben.

[22] A fellebbezés indokolásában vitatta az elsőfokú bíróság ítéletének [52]-[54] pontjában foglaltakat, amelyek szerint az elsőfokú bíróság az óraösszevonások tekintetében megállapította, hogy azokért is jár illetménypótlék. A felperes keresetének a jogalapja az Mt. 97. § (5) bekezdésén alapul, azaz hogy a munkaidőbeosztás módosításra került. Ezzel szemben álláspontja szerint az óraösszevonás nem eredményez munkaidő-beosztás módosítást, mivel a pedagógusnak az eredeti időpontban kell órát tartania. A felperes a keresetlevelében ezekre az időpontra is rendkívüli munkavégzésnek minősülő 96 órán belül elrendelt helyettesítések után járó bérpótlékot igényelt, azonban az óraösszevonások tekintetében a felperes nem terjesztett elő keresetet. Az óraösszevonások nem igényelték a munkaidőbeosztás megváltoztatását, így fel sem merülhet az Mt. 96. § (5) bekezdésének az alkalmazása, az eredeti időpontban megtartott órákra az Mt. 139. §-a szerint nem jár bérpótlék.

[23] Hivatkozott ebben a körben a Nyíregyházi Törvényszék 5.M.70.144/2023/25. számú ítéletére, ahol a felperesnek az óráösszevonás iránti keresetét elutasították, amely ebben a részben fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett, valamint a Szombathelyi Törvényszék 2.M.70.017/2023/24. számú ítéletére, ami szintén elutasította ebben a körben a felperesi keresetet és fellebbezés hiányában szintén jogerőre emelkedett. Hivatkozott a perben meghallgatott tanúl intézményvezető nyilatkozataira, mely szerint az óráösszevonásokért nem jár helyettesítési díj, mert óráösszevonásra abban az esetben került sor, amikor a pedagógusnak az órarendje alapján egyébként is tanítási órája lett volna.

[24] A felperes esetében a perbeli okiratok szerint 55 alkalommal került sor óráösszevonásra. 31 alkalommal 2020. október 15. és 2021. december 20. között, mely időszakban ez elmaradt illetménypótlék összege 918,75 forint volt, így ebben az időszakban a vitatott illetménypótlék összege 28 481 forint. Ezt meghaladóan 2022. március 29-től 2023. május 31-ig 24 alkalommal került sor óráösszevonásra, mely időszakban az illetménypótlék összege 945 forint volt, így ezen alkalmak tekintetében a vitatott követelésrész 22 680 forint.

[25] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. A felperesi álláspont szerint az illetménypótlékot megalapozó munkarendváltozás akkor is bekövetkezik, ha két osztály tanulóinak kell egyszerre, egyidőben órát tartani, akkor is, ha azonos tananyagot tanulnak ugyanabból a tárgyból, mert a pedagógusnak többletfeladatot jelent kétszer annyi gyereknek leadni a tananyagot. Az alperes tévesen kezeli egyfajta speciális túlóráként a felperes jogos illetménypótlék-követelését, ugyanis az nem azért jár, mert a pedagógus tovább dolgozik, több órát tölt tanítással, mint ami az órarendben van, hanem azért, mert olyan munkafeladatot kap, ami az előre megadott munkarendjét felborítja, mégpedig 96 órán belül. A helyettesítési illetménypótlék alapja nem az, hogy mennyi időt kell eltöltenie a pedagógusnak tanítással, hanem az, hogy az előre megadott munkarendjét rendkívül rövid időn belül megváltoztatták és ennek a feladatnak az ellátása többleterőkifejtést igényel, úgy a felkészülésben, mint a feladat végrehajtásában. Kérte az alperes kötelezését a másodfokú eljárásban felmerült 90 000 forint + áfa, azaz 114 300 forint perköltség megfizetésére.

[26] Az ítéltábla a felülbírálati jogkörét a Pp. 370. § (1) bekezdése szerint a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között gyakorolta, figyelemmel arra, hogy az ítélet hatályon kívül helyezésére okot nem talált [Pp. 370. § (2), (3) bekezdés] és eltérő anyagi pervezetést sem tartott indokoltnak [Pp. 370. § (4) bekezdés]. Ennek keretében megállapította, hogy nem érte fellebbezés az elsőfokú bíróság ítéletének a rendkívüli lemondás jogszerűsége jogkövetkezményeként megítélt végkielégítést és felmentési időre járó távolléti díjat, így a felülbírálat az ítélet ezen rendelkezéseit nem érintette, így az elmaradt illetménypótlék címén megítélt 74 366 forintból 23 205 forint összeg erejéig az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az ítéltábla így csak azt vizsgálta az alperesi fellebbezés alapján, hogy az óráösszevonások tekintetében a felperest megillette-e az illetménypótlék.

[27] Az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ebben a körben a tényállást helyesen állapította meg és a rendelkezésre álló bizonyítékok, a vonatkozó jogszabályi rendelkezések alapján abból helyes következtetésre jutott.

[28] Az ítéltábla az Mt. 97. § (5) bekezdését tartotta elsődlegesen irányadónak, mely szerint a munkáltató a közölt munkaidőbeosztást – ha a gazdálkodásában vagy működésében előre nem látható körülmény merül fel – a beosztás szerinti napi munkaidő kezdetét megelőzően legalább 96 órával korábban módosíthatja. Az alperes álláspontjával szemben az ítéltábla szerint is az óraösszevonás is helyettesítés, hiszen akkor a felperes más pedagógus helyett dolgozik úgy, hogy annak osztályát vagy csoportját is tanítja a sajátja mellett. Ez jól kitűnik a KRÉTA ide vonatkozó adataiból is. Az ítéltábla szerint az óraösszevonás jogi jellegét tekintve jelen per szempontjából nem tér el az alperes által nem vitatott, a helyettesített órákra járó illetménypótlék jogi megítélésétől, hiszen a perbeli időszakban hatályos, a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII.30.) Kormányrendelet 17. § (1) bekezdés 8. pontja irányadó, ugyanis a felperessel előre közölt munkaidőbeosztástól (azaz az órarendtől, tantárgyfelosztástól) eltérő, ahhoz képest szintén új más többletfeladatról van szó.

[29] Az ítéltábla nem fogadta el az alperesnek a Nyíregyházi Törvényszék 5.M.70.144/2023/25. számú ítéletére és a Szombathelyi Törvényszék 2.M.70.017/2023/24. számú ítéletére való hivatkozást, figyelemmel egyrészt arra, hogy azok nem precedensképes ítéletek, fellebbezés hiányában emelkedtek jogerőre, másrészt a jogi álláspontja az abban foglaltaktól eltérő, ugyanis álláspontja szerint a többletterheléssel együtt, éppen amiatt az az előre közölt munkaidő-beosztás megváltoztatását jelenti.

[30] Az ítéltábla nem fogadta el az alperesnek tanuló intézményvezető nyilatkozataira vonatkozó hivatkozásait sem, hiszen az önmagában bizonyítékként nem értékelhető és a jogszabály helyes értelmezésével ellentétben állt. A felperesnek az eredetileg közölt beosztás szerint adott osztályban kellett órát tartania, így annak 96 órán belüli módosítása rendkívüli munkaidőt eredményez, ami megalapozza az Mt. 143. § (1) és (2) bekezdése alapján az 50% illetménypótlékra való jogosultságát.

[31] A fentiek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének 74 366 forint illetménypótlék megfizetésére kötelező és érdemben helyes rendelkezését a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[32] Az ítéltábla a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte az eredménytelenül fellebbező, így a másodfokú eljárásban is pervesztes alperest a felperesnek a Rendelet 2. § (1) bekezdése alapján felszámított 90 000 forint + áfa, mindösszesen 114 300 forint perköltség megfizetésére.

[33] A perben a feleket a költségmentesség és költségfeljegyzési jog polgári és közigazgatási bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 2017. évi CXXVIII. törvény 3. § (1) bekezdés d) pontja alapján tárgyi költségfeljegyzési jog kezdeménye illette meg. A pertárgy értéke a másodfokú eljárásban 51 161 forint volt, mely alapján az Itv. 39. § (1) bekezdése és 46. § (1) bekezdése szerint a feljegyzett fellebbezési illeték 15 000 forint. Az eredménytelenül fellebbező alperes helyett az Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján öt megillető teljes személyes illetékmentességre figyelemmel a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján a feljegyzett fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Debrecen, 2025. január 21.

Dr. Tass Edina sk. a tanács elnöke – előadó bíró, Dr. Szűcs Lajos sk. bíró,
Dr. Pribula László sk. bíró